

การพัฒนาผลิตภัณฑ์และกิจกรรมการท่องเที่ยวบนฐานทุนทางวัฒนธรรม ของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์*

Product Development and Tourism Activities Based on Cultural Capital
of Ethnic Groups in Phetchabun Province

¹สุพล ศิริ, พระมหาพนมกมล กิตติยาโน (ดีมีหาญ), กษิตศ รอดน้อย

¹Supon Siri, Phramaha Manakamon Kittiyano (Deemeehan), Kasidit Rodnoi

¹วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราชเมือง เพชรบูรณ์

¹Pho Khun Pha Muang Buddhist College, Phetchabun

¹E-mail: makamon62@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่อง “การพัฒนาผลิตภัณฑ์และกิจกรรมการท่องเที่ยวบนฐานทุนทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์” มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่มชาติพันธุ์บนฐานทุนทางวัฒนธรรมในจังหวัดเพชรบูรณ์ 2) เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวของกลุ่มชาติพันธุ์บนฐานทุนทางวัฒนธรรมในจังหวัดเพชรบูรณ์ 3) เพื่อประเมินผลิตภัณฑ์และกิจกรรมการท่องเที่ยวของกลุ่มชาติพันธุ์บนฐานทุนทางวัฒนธรรมในจังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นการศึกษาในเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยมีระเบียบวิธีการวิจัยคือ รวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย 4 กลุ่ม ได้แก่ 1) ผู้นำด้านวัฒนธรรม 2) ผู้นำชุมชน 3) หน่วยงานภาครัฐ 4) ประชาชนชาวบ้านกลุ่มชาติพันธุ์ โดยเก็บข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยวิธีเจาะจงจำนวนทั้งสิ้น 20 คน และกลุ่มตัวอย่างจำนวน 60 คน และนำเสนอผลการศึกษาโดยใช้วิธีพรรณนาวิเคราะห์จากการสัมภาษณ์

ผลการวิจัยพบว่า

การพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ เนื่องจากการดำรงชีวิตของผู้หญิงกลุ่มชาติพันธุ์ ผู้หญิงจะต้องเป็นคนที่ทำงานในทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะการทอผ้า ปักผ้า ซึ่งเป็น การแสดงออกหน้าตาทางสังคมของกลุ่มชาติพันธุ์ม้งในงานเทศกาลสำคัญ เช่น กิจกรรมปีใหม่ม้ง และการปักผ้าเป็นสิ่งที่บรรพบุรุษสร้างและคิดค้นขึ้น และสืบทอดให้เป็นอัตลักษณ์กันมาจนถึงปัจจุบัน โดยการฝึกทอผ้าแบบนับช่องแล้วไขว่เส้นด้ายสลับไปมาตามรูปแบบลวดลายที่ต้องการปัก ชุมชนกลุ่มชาติพันธุ์มีศักยภาพในการพัฒนาในการนำผ้าลายปักที่มีอยู่ดั้งเดิม มาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ เช่น ผ้าคาดเอว หมวก เสื้อผ้า เป็นต้น ที่สามารถใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีอยู่ภายในชุมชนกลุ่มชาติพันธุ์ โดยเน้นการตัดเย็บที่มีคุณภาพและละเอียด เพื่อจำหน่ายผลิตภัณฑ์ให้กับนักท่องเที่ยวหรือกลุ่มที่เข้ามาศึกษาดูงานในชุมชนกลุ่มชาติพันธุ์ เป็นของฝาก ของใช้ หรือของที่ระลึกให้กับนักท่องเที่ยว

คำสำคัญ: การพัฒนา; ผลิตภัณฑ์; กิจกรรมการท่องเที่ยว; กลุ่มชาติพันธุ์

ABSTRACT

This research article is part of the research. Subject: Product development and tourism activities based on cultural capital of ethnic groups in Phetchabun Province. The purposes of this research were: 1) to develop products of ethnic groups based on cultural capital in Phetchabun Province. 2) To develop tourism activities of ethnic groups based on cultural capital in Phetchabun Province. 3) To evaluate products and tourism activities of ethnic groups based on cultural capital in Phetchabun Province. This is a quantitative and qualitative study. The research methodology is the data collection from interviews with four target groups: 1) Cultural leaders, 2) Community leaders, 3) Government agencies, 4) Ethnic folk wisdom. The data were collected through in-depth interviews with 20 key informants and 60 samples, and the results of the study were presented using descriptive analysis from the interviews.

The results of the research showed that:

Development of ethnic products: As to the lifestyle of the ethnic women, women must be the ones to work in every field, especially weaving and embroidery, which is an expression of the social appearance of the Hmong ethnic group in the important festivals; for example, the Hmong New Year activities and embroidery created and invented our ancestors and have passed down as our identity to the Present, by practicing patterns by counting the squares and crossing the threads back and forth according to the desired pattern. Ethnic communities have the potential to develop and transform their traditional embroidered fabrics into products such as waist band, hat, clothe, etc. It is a product that can utilize resources available within ethnic communities, emphasizing quality and detailed tailoring to sell products to tourists or group who come to study in ethnic group communities as souvenir, items or memento for tourist.

Keywords: Development; Product; Tourism Activities; Ethnic Group

บทนำ

จังหวัดเพชรบูรณ์ มีตำแหน่งทางภูมิศาสตร์ในเขตภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทย และเป็นภูมิภาคที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ แต่ละภูมิภาคมีกลุ่มชาติพันธุ์หลายกลุ่มอาศัยอยู่ร่วมกัน ลักษณะทางกายภาพนั้นเป็นพื้นที่ราบลุ่มแบบท้องกระทะ ประกอบด้วยเนินเขา ป่า และที่ราบเป็นตอนๆ สลับกันไป พื้นที่มีลักษณะลาดชันจากเหนือลงไปใต้ ตอนเหนือมีทิวเขาสูง ตอนกลางเป็นพื้นที่ราบและมีเทือกเขาขวางกั้นไปทั้งสองข้างมีลักษณะเป็นรูปเกือกม้า (คณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ ในคณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว, 2543) มีแม่น้ำป่าสักเป็นแม่น้ำสายสำคัญโดยไหลจากจังหวัดเลย เพชรบูรณ์ ผ่านไปสู่จังหวัดลพบุรี สระบุรี และพระนครศรีอยุธยา ลงสู่แม่น้ำเจ้าพระยา ตามลำดับ จึงส่งผลให้พื้นที่มีทรัพยากรธรรมชาติมากมาย ดินมีสภาพอุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การเพาะปลูกพืชทำการเกษตร รวมทั้งส่งเสริมปัจจัยการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มาตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน

อำเภอเขาค้อมีทิวทัศน์ที่งดงาม มีความอุดมสมบูรณ์ไปด้วยพืชพันธุ์ ธัญญาหาร และมีผู้คนจากหลายกลุ่มชาติพันธุ์ต่างอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานมากมาย จนมีความหลากหลายทางภาษาและวัฒนธรรมเป็น

อย่างมากความหลากหลายทางวัฒนธรรมนั้น แต่ละชุมชนแสดงให้เห็นถึงความเป็นลักษณะเฉพาะ หรือความเป็นอัตลักษณ์ของแต่ละชุมชน ปัญหาและความต้องการในแต่ละชุมชนย่อมแตกต่างกันไป การช่วยเหลือหรือชุมชนต้องการพึ่งพาตนเองย่อมแตกต่างกันไม่เหมือนกันทั้งหมด อาจจะมีลักษณะทั่วไปในสถาบันทางสังคมที่มีความคล้ายคลึงกัน แต่ความมีชีวิตทางวัฒนธรรมในชุมชนต่าง ๆ ย่อมแตกต่างกันไปเช่นในแต่ละชุมชนย่อมจะมีความสัมพันธ์ระหว่างกัน แต่ละบริบทเนื้อหาของการคงอยู่การปรับตัวและการเปลี่ยนแปลง ในแต่ละชุมชนแตกต่างกันไปซึ่งไม่เหมือนกันดังนั้นแสดงให้เห็นว่าความหลากหลายทางวัฒนธรรมมีความสำคัญอย่างมากในงานพัฒนา ดังจะเห็นว่าผลกระทบของการพัฒนาประเทศโดยไม่ได้คำนึงถึงการพัฒนาที่ต้องมีความแตกต่างกันตามความหลากหลายทางวัฒนธรรม จึงทำให้เกิดช่องว่างของการพัฒนาหรือเกิดผลกระทบ ในการพัฒนาประเทศที่ทำให้บางชุมชนไม่ได้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่เหมาะสม (สมศักดิ์ ศรีสันติสุข, 2543)

อมรา พงศาพิชญ์ ได้ให้ความหมาย กลุ่มชาติพันธุ์ว่า คือกลุ่มคนที่มีจุดกำเนิดของบรรพบุรุษร่วมกัน มีขนบธรรมเนียมประเพณีเดียวกันตลอดจนมีความรู้สึกในเผ่าพันธุ์เดียวกัน เช่น กลุ่มคนจีน กลุ่มคนไทย กลุ่มคนพม่า เป็นต้น ปัจจัยสำคัญในการจำแนกกลุ่มชาติพันธุ์คือความสำนึกของคนในกลุ่มนั้นว่ามีชาติพันธุ์ใด ปัจจัยด้านภาษาอย่างเดียวไม่สามารถกำเนิดชาติพันธุ์ได้ขนบธรรมเนียมและวัฒนธรรมเป็นตัวกำหนดที่สำคัญกว่า ทั้งนี้เพราะแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ต่างก็มีภาษาขนบธรรมเนียมและวัฒนธรรมเป็นของตนเอง (อมรา พงศาพิชญ์, 2541) เสรี ชาเหลา และคณะ ได้ให้ความหมาย ชาติพันธุ์คือสิ่งที่แสดงถึงพื้นฐานความเป็นมนุษย์ในแต่ละเชื้อชาติ และแสดงถึงวิวัฒนาการของระบบสังคมเมือง โดยในแต่ละภูมิภาคมักประกอบไปด้วยกลุ่มคนหลากหลายเผ่าพันธุ์ โดยแต่ละเชื้อชาติก็จะมีวัฒนธรรม และประเพณีที่สืบทอดมาเป็นของตนเอง ซึ่งจัดว่าเป็นสืบทอดทางชาติพันธุ์ของมนุษย์อย่างหนึ่ง และเป็นความงดงามของสังคมโลกที่ประกอบไปด้วยกลุ่มชาติพันธุ์ที่หลากหลาย (เสรี ชาเหลา และคณะ, 2545)

ในปัจจุบันชุมชนบ้านเข็กน้อย ชุมชนบ้านเล้าลือ และชุมชนบ้านเพชรดำ อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นพื้นที่ที่มีผู้คนหลากหลายชาติพันธุ์ หลากหลายวัฒนธรรม ได้มาอาศัยอยู่ มีวิถีชีวิตการเป็นอยู่แบบเรียบง่าย ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก รวมกันทำมาหากินและใช้ชีวิตร่วมกันอย่างมีความสุข ซึ่งหนึ่งในนั้นที่สำคัญและเป็นที่น่าสนใจ น่าภาคภูมิใจมากที่สุด ก็คือ “ชนเผ่าม้ง” นักสู้แห่งขุนเขา ชนเผ่าม้ง เป็นชาติพันธุ์ที่มีประวัติศาสตร์อันยิ่งใหญ่ที่น่าชื่นชมและน่าภาคภูมิใจมายาวนาน มีวัฒนธรรม วิถีชีวิตที่มีอัตลักษณ์อันโดดเด่น และมีประเพณี การละเล่น การแต่งกาย อาหาร ความเชื่อ มีภาษาพูดและภาษาเขียนเป็นของตนเอง แต่น่าเสียดายว่าภาษาเขียนดั้งเดิมได้สูญหายไปแล้ว เป็นชนเผ่าที่ให้ความสำคัญกับหัตถกรรมลวดลายปักผ้าที่มีเอกลักษณ์สืบทอดกันมาช้านานจวบจนปัจจุบัน (วิศิษฐ์ โฆษิตานนท์, 2565) เนื่องจากกลุ่มชาติพันธุ์เผ่าม้งให้ความสำคัญเกี่ยวกับการปักผ้าที่มีลวดลายต่าง ๆ ซึ่งทำให้กลุ่มชาติพันธุ์เผ่าม้งมีอาชีพที่สามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชน เมื่อเข้ามาในหมู่บ้านจะได้พบเห็นบ้านเรือนและวิถีชีวิตชาวเผ่าม้งที่แต่งกายด้วยผ้าที่ทอขึ้นเองในบริเวณหมู่บ้าน (บริษัท วัฒนธรรมวัด, 2566) แต่ปัจจุบันกลุ่มชาติพันธุ์เผ่าม้งไม่ค่อยได้ให้ความสำคัญ ในการการปักผ้าเหมือนในอดีต ทั้งที่เป็นวิถีชีวิตที่สืบทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษของชนเผ่าม้ง

วัตถุประสงค์ความวิจัย

1. เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่มชาติพันธุ์บนฐานทุนทางวัฒนธรรมในจังหวัดเพชรบูรณ์
2. เพื่อพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวของกลุ่มชาติพันธุ์บนฐานทุนทางวัฒนธรรมในจังหวัดเพชรบูรณ์
3. เพื่อประเมินผลิตภัณฑ์และกิจกรรมการท่องเที่ยวของกลุ่มชาติพันธุ์บนฐานทุนทางวัฒนธรรมในจังหวัดเพชรบูรณ์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี ทั้งการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และเชิงปฏิบัติการ (Action Research) โดยเป็นกระบวนการศึกษาวิจัยที่มุ่งส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อให้เห็นถึงแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวบนฐานทุนทางวัฒนธรรมด้วยการพัฒนาผลิตภัณฑ์และกิจกรรมการท่องเที่ยว ทำให้ชีวิตการเป็นอยู่ของกลุ่มชาติพันธุ์มีความมั่นคง มีรายได้มั่นคง อันเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยใช้วิธีวิจัยแบบผสมผสานดังนี้

1) การวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) เป็นการศึกษาเน้นการรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์และกิจกรรมการท่องเที่ยวบนฐานทุนทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อส่งเสริมการพัฒนาผลิตภัณฑ์และกิจกรรมบนฐานทุนทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยมีขั้นตอนดังนี้

1.1) ศึกษา ค้นคว้า และรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์และกิจกรรมการท่องเที่ยวบนฐานทุนทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ ทั้งหนังสือ ตำรา รายงานการวิจัยและเอกสารอื่น ๆ

1.2) ทำการวิเคราะห์การพัฒนาผลิตภัณฑ์และกิจกรรมการท่องเที่ยวบนฐานทุนทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์

1.3) สรุปผลการศึกษาที่ทำให้เห็นถึงการพัฒนาผลิตภัณฑ์และกิจกรรมการท่องเที่ยวบนฐานทุนทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์

2) การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เป็นการศึกษาข้อมูลของทุกโครงการย่อย โดยดำเนินการดังนี้

2.1) ออกแบบเครื่องมือเพื่อสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มชาติพันธุ์กลุ่มเป้าหมายในจังหวัดเพชรบูรณ์เกี่ยวกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์และกิจกรรมการท่องเที่ยวบนฐานทุนทางวัฒนธรรม

2.2) ดำเนินการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์และกิจกรรมการท่องเที่ยวบนฐานทุนทางวัฒนธรรม จำนวน 60 คน

2.3) วิเคราะห์ข้อมูลจากการสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มชาติพันธุ์ที่อาศัยอยู่ในจังหวัดเพชรบูรณ์เกี่ยวกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์และกิจกรรมการท่องเที่ยวบนฐานทุนทางวัฒนธรรม

2.4) สรุปผลการสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มชาติพันธุ์ที่อาศัยอยู่ในจังหวัดเพชรบูรณ์เกี่ยวกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์และกิจกรรมการท่องเที่ยวบนฐานทุนทางวัฒนธรรม

3) การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยดำเนินการดังนี้

3.1) สัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 20 คน ประกอบด้วย

(1) ผู้นำด้านวัฒนธรรม	จำนวน	5 คน
(2) ผู้นำชุมชน	จำนวน	5 คน
(3) ตัวแทนหน่วยงานภาครัฐ	จำนวน	5 คน
(4) ตัวแทนนักปราชญ์กลุ่มชาติพันธุ์	จำนวน	5 คน

3.2) สรุปผลการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้เห็นการพัฒนาผลิตภัณฑ์และกิจกรรมการท่องเที่ยวบนฐานทุนทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์

4) การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) เป็นกระบวนการพัฒนาชุดความรู้การพัฒนาผลิตภัณฑ์และกิจกรรมการท่องเที่ยวบนฐานทุนวัฒนธรรม เป็นการศึกษาวิเคราะห์ในโครงการย่อยที่ 2 โดยดำเนินการดังนี้

4.1) การพัฒนาชุดความรู้พัฒนาผลิตภัณฑ์และกิจกรรมการท่องเที่ยวบนฐานทุนวัฒนธรรม เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และประสบการณ์ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ รวมถึงการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อสร้างความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยว

4.2) ร่วมจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมกับกลุ่มชาติพันธุ์ เพื่อให้เห็นถึงข้อดีและข้อเสีย นำไปสู่การวางแผนทางการพัฒนาต่อไป

4.3) วิเคราะห์องค์ความรู้ และผลลัพธ์ของกระบวนการพัฒนาชุดความรู้การพัฒนาผลิตภัณฑ์และกิจกรรมการท่องเที่ยวบนฐานทุนวัฒนธรรม

สรุปผลการวิจัย

งานวิจัยนี้ผู้วิจัยสรุปผลการศึกษิตตามวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้

1. การพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่มชาติพันธุ์บนฐานทุนทางวัฒนธรรมในจังหวัดเพชรบูรณ์ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ ของผู้นำและชาวบ้านในชุมชนกลุ่มชาติพันธุ์ เนื่องจากการดำรงชีวิตของหญิงสาวกลุ่มชาติพันธุ์ จะต้องทำงานในทุก ๆ ด้าน ทั้งงานบ้าน การทำไร่ และดูแลครอบครัว โดยเฉพาะการทอผ้า ปักผ้า ซึ่งเป็นการแสดงออกทางสังคมในงานเทศกาลสำคัญ โดยชุมชนกลุ่มชาติพันธุ์มีศักยภาพในการพัฒนาผ้าลายปักที่มีอยู่ดั้งเดิม มาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ เช่น เสื้อผ้า เครื่องใช้อื่น ๆ เป็นต้น จากศักยภาพของชุมชนกลุ่มชาติพันธุ์นี้ หน่วยงานรัฐ ควรให้การสนับสนุนมากขึ้น เพื่อรองรับผู้ที่มาศึกษาดูงาน และนักท่องเที่ยวซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายหลัก เมื่อมีการศึกษาดูงานในชุมชนกลุ่มชาติพันธุ์ ก่อนกลับทางชุมชนกลุ่มชาติพันธุ์ก็จะมีผลิตภัณฑ์ที่ทำจากผ้าปักที่ทางชุมชนกลุ่มชาติพันธุ์ที่ทำขึ้นนำมาขาย เป็นของฝาก ของใช้ หรือของที่ระลึกให้กับนักท่องเที่ยว

2. พัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวของกลุ่มชาติพันธุ์บนฐานทุนทางวัฒนธรรมในจังหวัดเพชรบูรณ์ สรุปได้ว่า กิจกรรมการท่องเที่ยวของกลุ่มชาติพันธุ์ โดยเฉพาะกิจกรรมการท่องเที่ยวปีใหม่ม้ง เป็นประเพณีขึ้นปีใหม่หรือประเพณีฉลองปีใหม่ เป็นงานรื่นเริงของกลุ่มชาติพันธุ์ที่จัดขึ้นทุก ๆ ปี โดยจะจัดหลังจากได้เก็บเกี่ยวผลผลิตในรอบปี เป็นการฉลองถึงความสำเร็จในการเพาะปลูกของแต่ละปี ซึ่งจะต้องทำพิธีบูชาถึงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ตนนับถือ การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวปีใหม่ม้ง พบว่า เด็ก เยาวชน ประชาชน ผู้นำท้องที่ท้องถิ่น ส่วนราชการภาครัฐ และหน่วยงานภาคเอกชนได้ มีส่วนร่วม สืบสานประเพณีปีใหม่ม้งวัฒนธรรมอันดีงามของชาวม้ง ให้คงอยู่สืบไป เพื่อเป็นการเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมและประเพณีให้เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวและส่งเสริมนักท่องเที่ยวให้มีความสุขสนุกสนานในช่วงเทศกาลปีใหม่ และเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมประเพณีปีใหม่ม้ง โดยการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวปีใหม่ม้ง อาศัยเทคโนโลยีสารสนเทศร่วมสมัย ได้แก่ YouTube, Facebook, สื่อออนไลน์อื่น ๆ เป็นต้น เพื่อเป็นการเผยแพร่ประเพณีวัฒนธรรม

3. ประเมินผลิตภัณฑ์และกิจกรรมการท่องเที่ยวของกลุ่มชาติพันธุ์บนฐานทุนทางวัฒนธรรมในจังหวัดเพชรบูรณ์ ประเมินผลิตภัณฑ์และกิจกรรมการท่องเที่ยว กลุ่มชาติพันธุ์ควรมีส่วนร่วมในการประเมินผลิตภัณฑ์ผ้าปักและกิจกรรมการท่องเที่ยวปีใหม่ม้ง เพื่อที่จะต้องเตรียมความพร้อมให้กับชุมชน และรองรับกับคนในสังคมเพื่อให้เห็นความแตกต่างของผลิตภัณฑ์และกิจกรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีส่วนร่วม การเข้ามามีส่วนร่วมของกลุ่มชาติพันธุ์ในชุมชน การประเมินผลนั้นถือเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างยิ่ง นอกจากจะใช้ประเมินความสามารถ การประเมินผลนี้ยังถือเป็นแรงจูงใจสำคัญของการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าปักและกิจกรรม

การท่องเที่ยวปีใหม่ม้ง รวมถึงมีผลต่อการประเมินรายได้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ต่างก็เป็นแรงกระตุ้นที่จะทำให้แต่ละคน มีประสิทธิภาพมากขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การประเมินผลิตภัณฑ์และกิจกรรมการท่องเที่ยวของกลุ่มชาติพันธุ์บนฐานทุนทางวัฒนธรรมในจังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งเป็นการศึกษา การพัฒนาผลิตภัณฑ์และกิจกรรมการท่องเที่ยวของกลุ่มชาติพันธุ์บนฐานทุนทางวัฒนธรรมในจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยการประเมินการมีส่วนร่วมการพัฒนาผลิตภัณฑ์และกิจกรรมการท่องเที่ยวของกลุ่มชาติพันธุ์บนฐานทุนทางวัฒนธรรมในจังหวัดเพชรบูรณ์ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าปัก และกิจกรรมปีใหม่ม้งที่เป็นวิถีการดำเนินชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์ การจัดกิจกรรมวัฒนธรรมท้องถิ่น ผู้นำชุมชนกลุ่มชาติพันธุ์ ประชาชน เด็ก และเยาวชนให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมวัฒนธรรมท้องถิ่นเป็นอย่างดี ช่วยเหลือเกื้อกูล เกิดความรักสามัคคีในชุมชนและหมู่คณะที่ร่วมกันทำกิจกรรมไม่ว่าจะเป็น ประเพณีของชุมชน หากว่าผู้นำชุมชนหรือองค์กรภาครัฐไม่เอาใจใส่ในเรื่องของวัฒนธรรม การดำรงชีวิตของชาวบ้านในชุมชนกลุ่มชาติพันธุ์ ก็ไม่สามารถสร้างเครือข่ายในชุมชนได้ ในการจัดกิจกรรมการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าปัก และกิจกรรมปีใหม่ม้งทุกครั้ง ก็ได้ประชาสัมพันธ์โดยการให้ประชาชน เด็ก และเยาวชนได้รับรู้ถึงกิจกรรมที่จัดขึ้น ได้เห็นความสำคัญวัฒนธรรมประเพณีของชุมชนของตนเองที่มีคุณค่าแก่การรักษาไว้ให้ตราบนานเท่านานสืบไป การเข้าร่วมการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าปัก และเข้าร่วมจัดกิจกรรมปีใหม่ม้งที่เป็นประเพณีที่จัดขึ้น มีการเชิญชวนให้เข้าร่วมอย่างพร้อมเพรียงกัน เพื่อเป็นการสืบสานวัฒนธรรมประเพณีของชุมชน กลุ่มชาติพันธุ์ไว้ให้คงอยู่ โดยการเปิดโอกาสให้ประชาชน เด็ก และเยาวชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าปัก และกิจกรรมปีใหม่ม้งที่เป็นวิถีการดำเนินชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์ และเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าปัก และกิจกรรมปีใหม่ม้ง ประชาชน เด็ก และเยาวชนในชุมชนกลุ่มชาติพันธุ์ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

กลุ่มชาติพันธุ์ ในอำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ จะมีลักษณะการเผยแพร่วัฒนธรรมท้องถิ่นที่คล้ายคลึงกัน ผ่านองค์กรภาครัฐและเอกชน กล่าวคือ อาศัยกิจกรรมชุมชน จากชุมชนไปยังอีกชุมชนหนึ่ง อาศัยเทคโนโลยีสารสนเทศร่วมสมัย ได้แก่ YouTube, Facebook, สื่อออนไลน์อื่น ๆ เป็นต้น ไม่ว่าจะเป็นการเผยแพร่ลักษณะใดก็มุ่งเน้นประชาสัมพันธ์ให้คนทั่วไปรับทราบ อย่างเช่น การจัดกิจกรรมประเพณีปีใหม่ม้ง ก็อาศัยสื่อต่าง ๆ เพื่อเป็นการเผยแพร่ประเพณีวัฒนธรรม อันเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันมิให้คนในชุมชน กลุ่มชาติพันธุ์ลืมเลือนวัฒนธรรมของตนเอง

การเข้าร่วมการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าปัก และกิจกรรมการท่องเที่ยวปีใหม่ม้งนั้น กลุ่มชาติพันธุ์ ในอำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ จะมีการดำเนินการเหมือนกันบ้าง แตกต่างกันบ้าง แต่ส่วนใหญ่จะลักษณะที่คล้ายคลึงกัน ได้แก่ การสืบทอดจากรุ่นสู่รุ่นโดยการบอกกล่าวหรือให้ศึกษาทำความเข้าใจ และนำพาปฏิบัติให้เห็นเป็นรูปธรรม การรวมกลุ่มอาชีพ เพื่อแปรรูปผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ จากภูมิปัญญาท้องถิ่น สร้างมูลค่าแก่สิ่งนั้น ๆ ให้กลายเป็นอาชีพที่สร้างรายได้ให้แก่ชุมชนเป็นอย่างดี การจัดกิจกรรมการออกธำเนาะในเทศกาลต่าง ๆ ด้วยจังหวัดเพชรบูรณ์มีกิจกรรมที่ดำเนินงานทุกอำเภอ แต่ครั้งจะมีการนำเอาศิลปวัฒนธรรมไปแสดง และนำเอาผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่นไปจำหน่าย รวมถึงมีการจัดนิทรรศการวัฒนธรรมประเพณีนั้น ๆ ด้วย

สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิตพนธ์ ชุมเกตุ (2560) ศึกษาเรื่อง “การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพทางการจัดการชุมชนอย่างยั่งยืนของชุมชนไทยมุสลิม อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี” โดยการเปิดโอกาสการมีส่วนร่วมในการพัฒนาผลิตภัณฑ์และกิจกรรมการท่องเที่ยวบนฐานทุนทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ ได้เปิดโอกาสให้ทุกคนในชุมชนกลุ่มชาติพันธุ์มีส่วนร่วมใน

การพัฒนาผลิตภัณฑ์และกิจกรรมการท่องเที่ยวบนฐานทุนทางวัฒนธรรม แต่ละอย่างนั้นเกิดขึ้นจากความเชื่อของทุกคนในชุมชน หากไม่ได้รับความร่วมมือจากชุมชนก็ไม่สามารถดำเนินงานใด ๆ ได้ โดยที่ประเพณีเป็นส่วนหนึ่งของ วิถีชีวิตชุมชนนั่นเอง ภาครัฐจึงได้มีนโยบายในการปลูกจิตสำนึกในการพัฒนาผลิตภัณฑ์และกิจกรรมการท่องเที่ยวบนฐานทุนทางวัฒนธรรมให้คงอยู่ โดย จัดกิจกรรมประเพณีหรือเทศกาลต่าง ๆ เป็นต้น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ วิญญู พันธุ์โต (2561) เรื่อง การจัดการแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเชิงบูรณาการ จังหวัดพิษณุโลก พิจิตร และเพชรบูรณ์ ซึ่งระบุว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมในด้านเศรษฐกิจสร้างสรรค์ การมีส่วนร่วมของชุมชน และความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะประเด็นด้านเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์อย่างชัดเจน นอกจากนี้ งานวิจัยของวิญญูยังแสดงให้เห็นว่า นักท่องเที่ยวที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการแหล่งท่องเที่ยวที่แตกต่างกัน ซึ่งสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการออกแบบผลิตภัณฑ์หรือกิจกรรมให้สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย เช่น กลุ่มนักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ นักวิชาการ หรือผู้ที่สนใจเรียนรู้วิถีชีวิตและวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์โดยเฉพาะ กล่าวโดยสรุป ผลการสอดคล้องกันในประเด็นสำคัญ คือ การใช้ทุนทางวัฒนธรรมของชุมชนชาติพันธุ์ในการพัฒนาเศรษฐกิจ สร้างการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน และส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ทั้งยังสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาชุมชนโดยใช้ทุนที่มีอยู่แล้วในพื้นที่ ซึ่งสามารถนำไปใช้ต่อยอดในการกำหนดนโยบายหรือวางแผนการพัฒนาในระดับจังหวัดได้อย่างเป็นระบบ

ประเด็นต่อมาคือการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวของกลุ่มชาติพันธุ์บนฐานทุนทางวัฒนธรรมในจังหวัดเพชรบูรณ์เมื่อพิจารณาร่วมกับงานวิจัยของ กัญญารินทร์ ไชยจันทร์ (2565) เรื่อง การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเมืองรองในภาคเหนือ: การประเมินศักยภาพในจังหวัดน่าน ลำปาง และเพชรบูรณ์ พบว่ามีความสอดคล้องกันอย่างชัดเจน โดยงานของกัญญารินทร์เน้นย้ำว่า แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่เมืองรองภาคเหนือยังคงอนุรักษ์วิถีชีวิต ศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้อย่างเข้มแข็ง ซึ่งมีศักยภาพสูงในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยเฉพาะในประเด็นเกี่ยวกับเอกลักษณ์ท้องถิ่น การมีส่วนร่วมของชุมชน และการสืบทอดวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่อง ถือเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมให้แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่เหล่านี้ (รวมถึงจังหวัดเพชรบูรณ์) มีคุณค่าที่ควรอนุรักษ์และพัฒนา ผลการศึกษาทั้งสองงานต่างสนับสนุนแนวคิดที่ว่า การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่กลุ่มชาติพันธุ์ของจังหวัดเพชรบูรณ์มีศักยภาพสูง โดยเฉพาะในแง่ของการอนุรักษ์วัฒนธรรมควบคู่ไปกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนผ่านกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เน้นอัตลักษณ์ เช่น ประเพณีปีใหม่ม้ง ซึ่งสามารถเป็นเครื่องมือในการสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนท้องถิ่นกับนักท่องเที่ยว นอกจากนี้ ทั้งสองงานยังชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการใช้เทคโนโลยีร่วมสมัย เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เช่น การใช้สื่อออนไลน์ในการประชาสัมพันธ์กิจกรรม ซึ่งช่วยเพิ่มช่องทางการรับรู้และสร้างความสนใจในกลุ่มนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ที่มีความคุ้นเคยกับการบริโภคข้อมูลผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัล จะเห็นได้ว่า กิจกรรมการท่องเที่ยวปีใหม่ม้งในจังหวัดเพชรบูรณ์ที่มีการพัฒนาอย่างมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนสอดคล้องกับแนวโน้มการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเมืองรองในภาคเหนือตามที่กัญญารินทร์ ไชยจันทร์ได้ศึกษาไว้ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความเหมาะสมในการส่งเสริมให้จังหวัดเพชรบูรณ์เป็นหนึ่งในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มีศักยภาพทั้งในเชิงเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมต่อไปในอนาคต

องค์ความรู้วิจัย

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์และกิจกรรมการท่องเที่ยวบนฐานทุนทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ พบว่า

1) การพัฒนาผลิตภัณฑ์และกิจกรรมการท่องเที่ยวบนฐานทุนทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์

เป็นการส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์และกิจกรรมการท่องเที่ยวบนฐานทุนทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ จำเป็นต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของการให้ความรู้และการสนับสนุนการค้นคว้าวิจัยด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งภูมิปัญญาที่ถ่ายทอดสืบต่อกันมา เช่น งานหัตถกรรม การทอผ้า และการปักผ้า ซึ่งเป็นองค์ความรู้เฉพาะถิ่นที่สะท้อนถึงวิถีชีวิต อัตลักษณ์ และรากเหง้าทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในพื้นที่ อย่างไรก็ตาม ปัญหาสำคัญที่ยังคงเป็นอุปสรรคในการพัฒนา คือ การขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ และความเข้าใจในมิติทางวัฒนธรรม รวมถึงการขาดผู้เชี่ยวชาญและผู้สืบทอดภูมิปัญญา เช่น การพัฒนาลวดลายผ้าปักแบบดั้งเดิม หรือการถ่ายทอดเทคนิคเฉพาะของการปักผ้าของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ซึ่งปัญหาเหล่านี้สะท้อนถึงความจำเป็นในการมีหน่วยงานหรือกลไกที่รับผิดชอบโดยตรง พร้อมทั้งบุคลากรที่สามารถขับเคลื่อนการอนุรักษ์และพัฒนาทุนวัฒนธรรมให้กลายเป็นผลิตภัณฑ์หรือกิจกรรมที่สร้างคุณค่าเชิงเศรษฐกิจและสังคมให้แก่ชุมชนได้อย่างแท้จริง

เพื่อแก้ไขปัญหาและขับเคลื่อนการพัฒนาดังกล่าว จำเป็นต้องมีการปลูกจิตสำนึกของคนในชุมชนให้ตระหนักถึงคุณค่า ความสำคัญ และศักยภาพของทุนวัฒนธรรมท้องถิ่น ส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมของคนในพื้นที่ โดยเฉพาะกลุ่มชาติพันธุ์ในการคิดค้น สร้างสรรค์ และพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่เชื่อมโยงกับวิถีชีวิต และประเพณีวัฒนธรรมที่สืบทอดมา เช่น การนำลวดลายผ้าปักมาออกแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ เช่น เสื้อผ้า ของใช้ หรือของที่ระลึก เพื่อจำหน่ายแก่ตลาดนักท่องเที่ยว รวมทั้งการบูรณาการภูมิปัญญาดังกล่าวในกิจกรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชน (CBT) เพื่อเพิ่มมูลค่าทางวัฒนธรรม

นอกจากนี้ การสนับสนุนจากภาครัฐและภาคีเครือข่าย ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมการพัฒนาผลิตภัณฑ์และกิจกรรมการท่องเที่ยวให้มีความยั่งยืน ไม่ว่าจะเป็นการให้ทุนสนับสนุน การจัดกิจกรรมศึกษาดูงาน การสร้างช่องทางการตลาด หรือการผลักดันให้มีพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นหรือพิพิธภัณฑ์ชุมชนที่เป็นแหล่งเรียนรู้ แสดงวิถีชีวิต ประเพณี และภูมิปัญญาของกลุ่มชาติพันธุ์ ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างความภาคภูมิใจและอัตลักษณ์ในหมู่บ้าน อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือเชิงสัญลักษณ์ที่แสดงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์และพัฒนาอย่างแท้จริง

2) การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เป็นแนวทางสำคัญในการสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจและเสริมสร้างอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ในพื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มชาติพันธุ์ม้ง ซึ่งมีประเพณีและวัฒนธรรมเฉพาะถิ่นที่ยังคงได้รับการสืบทอดมาอย่างต่อเนื่อง หนึ่งในกิจกรรมที่โดดเด่นคือ ประเพณีปีใหม่ม้ง ซึ่งนอกจากจะเป็นเทศกาลเฉลิมฉลองที่จัดขึ้นหลังฤดูเก็บเกี่ยวเพื่อเป็นการขอบคุณสิ่งศักดิ์สิทธิ์ และแสดงความยินดีกับความอุดมสมบูรณ์ในรอบปีแล้ว ยังเป็นเวทีในการแสดงออกถึงศิลปวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์อย่างหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นการแต่งกาย การละเล่น ดนตรีพื้นเมือง และการประกวดการแสดงศิลปะพื้นบ้าน การจัดกิจกรรมดังกล่าวประสบความสำเร็จได้ด้วย ความร่วมมือของทุกภาคส่วน ได้แก่ เยาวชนในพื้นที่ ชุมชนท้องถิ่น ผู้นำชุมชน รวมถึงหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ซึ่งต่างมีบทบาทในการสนับสนุนทั้งด้านงบประมาณ ทรัพยากร และองค์ความรู้ ทำให้กิจกรรมสามารถดำเนินไปอย่างมีระบบ และกลายเป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่นักท่องเที่ยวสามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้จริง

นอกจากนี้ เทคโนโลยีสารสนเทศร่วมสมัยยังมีบทบาทสำคัญในการประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการรับรู้กิจกรรมดังกล่าวในวงกว้าง โดยชุมชนได้มีการใช้ช่องทางสื่อออนไลน์ เช่น YouTube, Facebook, TikTok และแพลตฟอร์มอื่น ๆ เพื่อเผยแพร่เรื่องราวของประเพณี รวมทั้งบอกเล่าความงดงามของวัฒนธรรมวิถีชีวิต และความเชื่อของกลุ่มชาติพันธุ์ม้ง ซึ่งสามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างรวดเร็วและหลากหลาย ทั้ง

ในประเทศและต่างประเทศ เป็นการเพิ่มโอกาสทางการตลาดและการดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้าร่วมกิจกรรมมากขึ้น ด้วยเหตุนี้ การพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจึงไม่เพียงแต่ช่วย อนุรักษ์และฟื้นฟูภูมิปัญญาท้องถิ่น เท่านั้น แต่ยังช่วยสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน เสริมสร้างอัตลักษณ์ และเพิ่มรายได้ให้กับท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

3) การประเมินผลิตภัณฑ์และกิจกรรมการท่องเที่ยว เป็นกลไกสำคัญในการส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะในบริบทของชุมชนกลุ่มชาติพันธุ์ เช่น กลุ่มชาติพันธุ์ม้งในจังหวัดเพชรบูรณ์ ที่มีผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นอย่าง “ผ้าปักม้ง” และกิจกรรมประเพณีท้องถิ่นที่หลากหลาย การประเมินไม่ควรจำกัดอยู่เพียงแค่หน่วยงานภายนอกหรือผู้เชี่ยวชาญ แต่ควรเปิดโอกาสให้ คนในชุมชนมีบทบาทสำคัญ ในการร่วมประเมินและสะท้อนความคิดเห็นอย่างแท้จริง

การประเมินโดยชุมชนจะช่วยให้เกิดความเข้าใจลึกซึ้งใน คุณค่าทางวัฒนธรรม และอัตลักษณ์ที่สอดแทรกอยู่ในผลิตภัณฑ์และกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งจะนำไปสู่การ พัฒนาและปรับปรุงคุณภาพ ได้อย่างต่อเนื่อง และเหมาะสมกับบริบทท้องถิ่น นอกจากนี้ การที่ชุมชนมีส่วนร่วมในกระบวนการประเมิน ยังช่วยให้เกิดความรู้สึกรับรู้เป็นเจ้าของและตระหนักในความสำเร็จของมรดกวัฒนธรรมที่มีอยู่ในท้องถิ่นของตน การประเมินผลมิใช่เพียงการวัดประสิทธิภาพหรือความสำเร็จของกิจกรรม หากแต่ยังเป็น แรงจูงใจที่สำคัญ ที่ช่วยให้คนในชุมชนเห็นถึงโอกาสในการพัฒนา และต่อยอดกิจกรรมหรือผลิตภัณฑ์ให้มีมูลค่าเพิ่ม รวมถึงสามารถยกระดับมาตรฐานจนสามารถแข่งขันในตลาดการท่องเที่ยวได้กว้างขวางขึ้น อาทิ การนำผลประโยชน์มาใช้ในการปรับปรุงรูปแบบการจัดงานประเพณีปีใหม่ม้ง ให้สอดคล้องกับความคาดหวังของนักท่องเที่ยวหรือการปรับดีไซน์ผ้าปักม้งให้เหมาะกับตลาดร่วมสมัยแต่ยังคงเอกลักษณ์ดั้งเดิม

ที่สำคัญ กระบวนการประเมินจะมี ประสิทธิภาพสูงสุดเมื่อเกิดจากความร่วมมือของหลายฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นผู้นำชุมชน เยาวชน กลุ่มผู้ผลิตสินค้า หน่วยงานสนับสนุนด้านวัฒนธรรม หรือแม้แต่นักท่องเที่ยวที่เข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งหากมีการเก็บข้อมูล ความเห็น หรือข้อเสนอแนะจากทุกภาคส่วน จะทำให้การประเมินมีมิติที่หลากหลาย รอบด้าน และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงในระยะยาว จึงกล่าวได้ว่า การประเมินผลิตภัณฑ์และกิจกรรมการท่องเที่ยวในกลุ่มชาติพันธุ์จึงไม่เพียงแต่เป็น เครื่องมือในการวัดผล แต่ยังเป็น กระบวนการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และพลังขับเคลื่อน ที่ช่วยให้ชุมชนสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเอง และยืนหยัดบนพื้นฐานวัฒนธรรมท้องถิ่นอย่างมั่นคงและยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดสำหรับการพัฒนาผลิตภัณฑ์และกิจกรรมการท่องเที่ยวบนฐานทุนทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ และสังคมโดยรวม สำหรับการนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิจัยไปประยุกต์ใช้ คณะผู้วิจัยจึงแบ่งข้อเสนอแนะออกเป็น 2 ส่วน คือ นำเสนอข้อเสนอแนะต่าง ๆ ในการนำผลการวิจัยไปปฏิบัติสำหรับผู้เกี่ยวข้อง และข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติ

คณะผู้วิจัยมีความเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการนำผลจากการวิจัยไปปฏิบัติสำหรับผู้เกี่ยวข้อง ดังนี้

ส่วนแรก เป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสำหรับหน่วยงานหรือการสนับสนุนจากภายนอกชุมชน ซึ่งเป็นหน่วยงานภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งมีความจำเป็นที่หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องจะต้องสนับสนุนและเป็นผู้ที่ให้อำนาจความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์และกิจกรรมการท่องเที่ยวบนฐานทุนทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องแก่ชาวบ้าน มีการประสานงานกับหน่วยงานหลาย

ฝ่ายและทุกครั้งที่จัดอบรม เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นเพื่อให้รัฐมีส่วนร่วมเพื่อหาทางออกให้กับประชาชน เด็ก หรือเยาวชน มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและสาธารณูปโภคต่างๆ ให้ทั่วถึง เช่น ถนนหนทาง แสงสว่าง ป้ายข้อมูล ป้ายบอกทาง เป็นต้น

ส่วนที่สอง เป็นข้อเสนอแนะสำหรับชุมชน ที่ควรมีการปลูกฝังจิตสำนึกในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ และกิจกรรมการท่องเที่ยวบนฐานทุนทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ ให้กับประชาชน เด็ก และเยาวชน มีส่วนร่วมในการพัฒนาตลาดของผ้าปัก และพัฒนากิจกรรมปีใหม่ม้ง ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ทางวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น มีการจัดอบรมให้ความรู้แก่คนในชุมชนกลุ่มชาติพันธุ์ เพื่อการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจทางด้านวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น และสร้างจิตสำนึกในการพัฒนาตลาดของผ้าปัก และพัฒนากิจกรรมปีใหม่ม้ง มีการจัดประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวอย่างจริงจัง

ส่วนที่สาม เป็นข้อเสนอแนะสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งควรร่วมมือและประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการให้ความรู้และสนับสนุนในการพัฒนาผลิตภัณฑ์และกิจกรรมการท่องเที่ยวบนฐานทุนทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อการพัฒนาตลาดของผ้าปัก และพัฒนา กิจกรรมปีใหม่ม้ง อย่างชัดเจนเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ควรดำเนินการขยายเครือข่ายในการเรียนรู้ตลาดของผ้าปัก และกิจกรรมปีใหม่ม้งมากขึ้น รวมถึงการเรียนรู้การใช้เครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศสมัยใหม่

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ในการศึกษาวิจัยตามโครงการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาผลิตภัณฑ์และกิจกรรมการท่องเที่ยวบนฐานทุนทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์” ได้สรุปแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์และกิจกรรมการท่องเที่ยวบนฐานทุนทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ทั้งจากการสัมภาษณ์และการประชุมเชิงปฏิบัติการ และการสร้างเครือข่ายกลุ่มชาติพันธุ์พัฒนาผลิตภัณฑ์และกิจกรรมการท่องเที่ยวบนฐานทุนทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์นั้น ชุมชนกลุ่มชาติพันธุ์มีความต้องการที่จะให้มีปลูกฝังจิตสำนึกในการพัฒนาผ้าปัก และกิจกรรมปีใหม่ม้งให้กับประชาชน เด็กหรือเยาวชนให้มีส่วนร่วมในการมี การพัฒนาผลิตภัณฑ์และกิจกรรมการท่องเที่ยวบนฐานทุนทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ ให้เป็นแหล่งเรียนรู้และแหล่งท่องเที่ยวบนฐานทุนทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ และการจัดอบรมให้ความรู้แก่คนในชุมชน เพื่อการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจทางวิถีชีวิต วัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเป็นการสร้างจิตสำนึกให้กับประชาชน เด็ก หรือเยาวชนเพื่อการพัฒนาผ้าปัก และกิจกรรมปีใหม่ม้ง

ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการนำองค์ความรู้และการพัฒนาผลิตภัณฑ์และกิจกรรมการท่องเที่ยวบนฐานทุนทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยให้เข้าถึงชุมชนและกลุ่มเป้าหมายที่เป็นกำลังสำคัญของสังคมท้องถิ่นต่อไป นั่นก็คือ ประชาชน เด็ก หรือเยาวชน และควรต่อยอดการศึกษาการพัฒนาผลิตภัณฑ์และกิจกรรมการท่องเที่ยวบนฐานทุนทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ มาเชื่อมกับการศึกษาการพัฒนาผ้าปัก และกิจกรรมปีใหม่ม้งของชุมชนกลุ่มชาติพันธุ์ ซึ่งจะทำให้ประชาชน เด็ก หรือเยาวชน อยากเรียนรู้และเข้าใจความเป็นมาของท้องถิ่นตนเองได้มากยิ่งขึ้น

ด้วยเหตุนี้ หากมีการศึกษาวิจัยต่อไป ควรเป็นการศึกษาวิจัยที่เห็นความสำคัญ และคุณค่าทางวัฒนธรรมเป็นอย่างเร่งด่วนในการศึกษาและปลูกฝังจิตสำนึกในการตระหนักรู้เกี่ยวกับการเรียนรู้บ่งบอกถึงความเจริญรุ่งเรืองของท้องถิ่น เพราะในปัจจุบันผู้ที่เข้าใจเกี่ยวกับสัญลักษณ์และตลาดของกาทำผ้าปัก และกิจกรรมปีใหม่ม้งไม่ค่อยมีคนที่จะบอกเล่าถึงความหมายที่ชัดเจนไม่ตรงกัน จึงควรส่งเสริมให้คนรุ่นหลังร่วมกันรวบรวม บันทึก ภูมิปัญญาที่ยังไม่ได้ถูกนำออกมาเผยแพร่ และนับวันยิ่งจะสูญหายไปตามกาลเวลา ให้ร่วมกันออกมาพัฒนาและอนุรักษ์เป็นสมบัติของชุมชน อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาต่าง ๆ สืบต่อไป

บรรณานุกรม

- กัญญารินทร์ ไชยจันทร์. (2565). การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของเมืองรองในภาคเหนือ : การประเมินศักยภาพในจังหวัดน่าน ลำปาง เพชรบูรณ์. *วารสารสถาบันวัฒนธรรมและศิลปะ*. 24(1), 22–36.
- คณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ ในคณะกรรมการอำนวยการจัดงานเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. (2543). *วัฒนธรรม พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ เอกลักษณ์และภูมิปัญญา จังหวัดเพชรบูรณ์*. กรุงเทพมหานคร: ศุภสภาลาดพร้าว.
- จิตพนธ์ ชุมเกต. (2560). *การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพทางการจัดการชุมชนอย่างยั่งยืนของชุมชนไทยมุสลิม อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี*. เพชรบุรี: คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- บริษัท วัฒนารณวัต. (ม.ป.ป.). *ที่เที่ยว teethiao*. สืบค้น 30 กันยายน 2566, จาก <http://www.teethiao.com>
- วิญญู พันธโด. (2561). การจัดการแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเชิงบูรณาการจังหวัดพิษณุโลก พิษณุโลก และเพชรบูรณ์. *วารสารเครือข่ายส่งเสริมการวิจัยทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*. 1(2), 14–26.
- วิศัลย์ โฆษิตานนท์. (2565). *เรารักวิศัลย์*. สืบค้น 30 กันยายน 2566, จาก <https://wisonk.wordpress.com>
- สมศักดิ์ ศรีสันติสุข. (2543). *คู่มือการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ : หลักการและการประยุกต์ใช้*. ขอนแก่น: ภาควิชา สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เสรี ชาเลลา และคณะ. (2545). *กลุ่มชาติพันธุ์ : วัฒนธรรมและประเพณีจังหวัดนครสวรรค์*. สำนักงานวิจัยและ บริการวิชาการ สถาบันราชภัฏนครสวรรค์.
- อมรา พงศาพิชญ์. (2541). *วัฒนธรรมศาสนาและชาติพันธุ์ : วิเคราะห์สังคมไทยแนวมานุษยวิทยา*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.